

ŻYĆ I PRACOWAĆ W SZWAJCARII

Ważne adresy

Ministerstwo Gospodarki:

**Secrétariat d'Etat à
l'économie (SECO)**
Direction du travail / EURES
Effingerstrasse 31
3003 Berne/Suisse
info@eures.ch
www.eures.ch
www.espace-emploi.ch

Federalny Urząd Migracji:

**Office fédéral des
migrations (ODM)**
EURES
Quellenweg 6
3003 Berne-Wabern/Suisse
euresinfo@bfm.admin.ch
www.odm.admin.ch

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

„Wspaniały zachód słońca nad
jeziorem i Alpami – oto, co
najbardziej lubię w Szwajcarii.”

Claudia Ruisi, położna, Belgia

+ SYSTEM ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
W SZWAJCARII +

SYSTEM SPOŁECZNY

Szwajcarski system zabezpieczenia społecznego jest dosyć kompleksowy: każda branża ma swoje cechy, co jest związane z federalizmem. Jeśli kompetencja prawodawcza w danej dziedzinie nie została przekazana Konfederacji, należy ona do poszczególnych kantonów. Zabezpieczenie społeczne pokrywa ryzyka takie jak choroba i wypadek zawodowy, starość, zgon i inwalidztwo (podstawowy system zabezpieczenia społecznego), bezrobocie i świadczenia rodzinne.

WWW

Zabezpieczenie społeczne
w Szwajcarii:

www.ofsp.admin.ch

Thèmes > Aperçu > Données
de base

ZDROWIE

Leczenie ambulatoryjne jest przede wszystkim prowadzone przez lekarzy praktykujących we własnym gabinecie

oraz przez ambulatoryjne służby szpitali publicznych lub klinik prywatnych. Pacjenci mają w zasadzie prawo do wolnego wyboru lekarza i nieograniczony bezpośredni dostęp do specjalistów. Leczenie dentystyczne jest przede wszystkim prowadzone przez dentystów praktykujących we własnym gabinecie i przez publiczne kliniki dentystyczne. Podstawowe ubezpieczenie obowiązkowe zwraca koszty spowodowane tylko niektórymi zabiegami, zwłaszcza chirurgicznymi.

UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE¹

Ubezpieczenie świadczeń medycznych obowiązuje każdą osobę zamieszkałą w Szwajcarii. Dorośli i dzieci ubezpieczeni są indywidualnie. Każdy ubezpieczony płaci premię, która nie zależy od dochodów, lecz która zmienia się w zależności od wybranego ubezpieczyciela, od miejsca zamieszkania i wybranej formy ubezpieczenia. Ubezpieczenie obejmuje świadczenia w razie

¹ Możecie zawrzeć różne ubezpieczenia dodatkowe (obejmujące leczenie dentystyczne, medycynę alternatywną lub prywatny pokój w szpitalu). Są one jednak względnie drogie.

„Lubię przebywać w Szwajcarii,
gdyż klienci są uprzejmi i klimat
pracy jest bardzo przyjemny.”

Alex Marxer, informatyk, Księstwo Liechtenstein

choroby, wypadku nie pokrytego ubezpieczeniem od wypadku i w razie macierzyństwa.

Uwaga, osoby nie pracujące muszą koniecznie wykupić ubezpieczenie od wypadku kiedy zawierają ubezpieczenie chorobowe.

Ubezpieczenie obejmuje leczenie ambulatoryjne i szpitalne oraz produkty farmaceutyczne przepisane przez lekarza, lecz nie pokrywa w zasadzie leczenia dentystrycznego. Ubezpieczony ma prawo do wolnego wyboru usługodawcy; wymagany jest udział w kosztach do ustalonego pułapu rocznego.

WWW

Ubezpieczenie zdrowotne:

www.bag.admin.ch

> Thèmes > Assurance-maladie

www.seco.admin.ch

> Thème > travail/droit du travail: > Aides-mémoire/
Information

UBEZPIECZENIE NA STAROŚĆ I UBEZPIECZENIE NAJBLIŻ- SZYCH NA WYPADEK ŚMIERCI (AVS, 1. FILAR)

Mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat i kobiety, które ukończyły 64 lata mają prawo do emerytury. Jej wypłata może być przyśpieszona o rok lub dwa lata (obniżenie o 6,8 % za każdy rok przedpłaty) lub opóźniona od jednego roku do pięciu lat (podwyższenie renty od 5,2 do 31,5 % w zależności od czasu opóźnienia w miesiącach). Pod pewnymi warunkami osoby pobierające emeryturę mają prawo do renty dla dzieci na utrzymaniu.

WWW

Strona Internetowa AVS/AI:

www.avs-ai.info

WWW

Podstawowe dane AVS:

www.ofas.admin.ch

> Thèmes > AVS

„Los mnie przywiódł do Szwajcarii jako dziecko. Teraz żyję i pracuję w Szwajcarii z wyboru.”

Marisa Fragnelli, specjalistka statystyki, Włochy

UBEZPIECZENIE NA WYPADEK INWALIDZTWA (AI, I FILAR)

Wszystkie osoby zamieszkałe w Szwajcarii lub wykonujące tu działalność zarobkową są zobowiązane do ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa (AI). Obywatele Szwajcarii, UE lub EFTY żyjący poza UE lub EFTA mogą ją zawrzeć dobrowolnie pod pewnymi warunkami.

Ubezpieczeni całkowicie lub częściowo niezdolni do pracy lub do wykonywania swoich zwykłych prac z powodów zdrowotnych mają prawo do świadczeń AI.

AI nadaje priorytet działaniom dążącym do readaptacji zawodowej. Zanim renta AI zostanie przyznana osobie ubezpieczonej, każdy wniosek podlega wstępnemu rozpatrzeniu z punktu widzenia możliwości readaptacji.

WWW

Podstawowe dane AI:

www.ofas.admin.ch

> Thèmes > AI

FUNDUSZ EMERYTALNY ZAWODOWY (LPP, II FILAR)

Fundusz emerytalny zawodowy czyli tak zwany II filar uzupełnia AVS/AI i dąży do tego, by emeryci mogli w dużej mierze zachować dotychczasowy poziom życia. Celem jest osiągnięcie, poprzez zsumowanie obydwu rent, około 60 % ostatniego wynagrodzenia. LPP obowiązuje zatrudnionych już podlegających AVS i mających roczny dochód wynoszący co najmniej 21'060 franków (stan prawny na 2012 rok). Obowiązek ubezpieczenia powstaje w momencie nawiązania stosunku pracy, lecz najwcześniej z ukończeniem 17 lat. Składki pokrywają początkowo tylko ryzyko zgonu i inwalidztwa. Od 25 roku życia obejmują one również składki na ubezpieczenie na starość.

Pewne grupy osób nie podlegają systemowi ubezpieczeń obowiązkowych. Są to mianowicie pracownicy niezależni, zatrudnieni na mocy umowy o pracę ważnej nie dłużej niż trzy miesiące, członkowie rodzin rolników pracujący w ich gospodarstwie lub

osoby, które według AI są niezdolne do pracy zarobkowej w stopniu co najmniej 70 %. Osoby te mogą ewentualnie zawrzeć dobrowolnie minimalne ubezpieczenie.

WWW

Fundusz emerytalny zawodowy:

www.ofas.admin.ch >

Thèmes

> *prévoyance professionnelle*

et 3ème pilier

UBEZPIECZENIE NA WYPADEK BEZROBOCIA (LACI)

Wszyscy pracownicy zatrudnieni w Szwajcarii, którzy nie osiągnęli jeszcze wieku emerytalnego są obowiązkowo ubezpieczeni od ryzyka bezrobocia. Składka ubezpieczenia na wypadek bezrobocia (AC) jest podzielona między pracodawcę a pracownikiem. Aby uzyskać prawo do odszkodowania z tytułu bezrobocia, ubezpieczony musi między innymi spełnić następujące warunki: w okresie dwóch ostatnich lat przed stanieniem się bezrobotnym wykonywać przez okres co najmniej dwunastu miesięcy

pracę objętą obowiązkiem opłacania składki ubezpieczeniowej lub udowodnić zwolnienie z obowiązku płacenia składek, mieszkać w Szwajcarii, posiadać pozwolenie na pracę, zgłosić się do Regionalnego Pośrednictwa Pracy (ORP), a także poszukiwać nowej posady na własną rękę.

Dla obywateli z Bułgarii i Rumunii posiadających krótkoterminowe zezwolenia przewiduje się, że wprowadzenie zasady sumowania nastąpi dopiero po 1 czerwca 2016 roku.

Odszkodowanie z tytułu bezrobocia wynosi 70% średniego wynagrodzenia poddanemu składkom w przeciągu ostatnich sześciu miesięcy lub ostatnich dwunastu miesięcy, jeśli rachunek jest bardziej korzystny. Gdy ubezpieczeni mający dzieci na utrzymaniu lub gdy ich odszkodowanie z tytułu bezrobocia nie osiąga minimalnej kwoty, otrzymują 80% wynagrodzenia, które może być wzięte pod uwagę. Wynagrodzenie powyżej 10'500 franków lub poniżej 500 franków miesięcznie nie jest ubezpieczone (stan prawny na 2013).

„Lubię różnorodność kulturową Szwajcarii, jej zróżnicowanie. Mogę tu mówić kilkoma językami i spotykać się z ludźmi z całego świata.”

Raquel Fernandez, pielęgniarka, Hiszpania

W przeciągu przewidzianych dwóch lat możecie otrzymać maksymalnie 400 odszkodowań dziennych do wieku 55 lat, lub 520 odszkodowań dziennych od 55 roku życia, jeżeli płaciliście składki co najmniej 22 miesięcy.

Aby korzystać z prawa do odszkodowania, musicie zgłosić się najpóźniej pierwszego dnia bezrobocia albo w gminnej administracji waszego miejsca zamieszkania, albo we właściwym ORP. Musicie następnie zgłaszać się w ORP, normalnie raz na miesiąc, na rozmowę doradczą i kontrolną.

Odszkodowanie zostanie wam wypłacone przez kasę ubezpieczenia od bezrobocia, którą wybraliście zapisując się.

Dla dalszych informacji prosimy o skontaktowanie się z waszym doradcą do spraw personelu w ORP.

UBEZPIECZENIE NA WYPADEK MACIERZYŃSTWA

Ubezpieczenie na wypadek macierzyństwa wypłacane jest każdej kobiecie prowadzącej działalność zarobkową najemną lub niezależną świadczenia równe 80% ostatniego wynagrodzenia lub zarobku, lecz nie więcej niż 196 franków dziennie (stan prawny na 2013), w przeciągu 14 tygodni po urodzeniu dziecka. Aby mieć prawo do tych świadczeń kobieta musiała być ubezpieczona dziewięć miesięcy przed urodzeniem dziecka i prowadzić w tym okresie działalność zarobkową przynajmniej pięć miesięcy.

WWW

Bezrobocie, postępowanie:

www.ch.ch

> Travail > Chômage

Au chômage – que faire?

www.espace-emploi.ch

ŚWIADCZENIA RODZINNE

Świadczenia rodzinne są wypłacane razem z wynagrodzeniem. Ich minimalna wysokość miesięczna na dziecko wynosi:

- 200 franków do ukończenia 16 lat
- 250 franków od 16 do 25 lat dla dzieci uczących się.

Kantony mogą przewidzieć świadczenia wyższe niż te ustalone przez ustawę federalną.

WWW

Dla osób prowadzących działalność zarobkową w rolnictwie:

www.ofas.admin.ch

> Pratique > PME/entreprises
> guide > Agriculteurs

POMOC SPOŁECZNA

W Szwajcarii organizacja pomocy społecznej należy do kantonów i gmin. Aby popierać równość i pewność prawa ponad granicami kantonów, Konferencja Szwajcarska Instytucji Działania Społecznego (CSIAS) opracowała zalecenia zwane normami CSIAS. Określają one świadczenia i metody ich obliczania.

WWW

Pomoc społeczna:
www.csias.ch

„W Szwajcarii lubię wiarygodność ludzi, ich czystość i punktualność. Mogę tu zaofiarować moim dzieciom i mojej żonie pewniejszą przyszłość niż w moim kraju.”

Salvatore Tre Rose, przedsiębiorca czyszczenia, Włochy